

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 17 0 P 120517 24 Rev
Sarajevo, 29.10.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Senada Mulabdića, kao predsjednika vijeća, Gorana Nezirovića i Sanje Jaramaz-Dedić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja I. (E.) H., ul...., B., koga zastupa punomoćnik Amel Šabić, advokat iz Bosanske Krupe, protiv tuženih: 1. Udruženje Centar za istraživačko novinarstvo (CIN), Sarajevo, Gabrijele Moreno Locatelli 11, Sarajevo i 2. A. A., glavnog i odgovornog urednika Centra za istraživačko novinarstvo, Sarajevo, Gabrijele Moreno Locatelli 11, Sarajevo, koje zastupaju punomoćnici Jasmir Muratović, Tanja Hadžagić i Ilvana Bijedić, advokati iz Sarajeva, Radićeva broj 17, radi naknade štete zbog klevete, vrijednost spora 10.001,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj: 17 0 P 120517 24 Gž 2 od 10.05.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 29.10.2024. godine donio je

R J E Š E N J E

Revizija se usvaja, drugostepena presuda ukida i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

O troškovima postupka u povodu revizije odlučit će se u konačnoj odluci.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Bihaću broj: 17 0 P 120517 22 P 2 od 30.10.2023. godine odlučeno je kako slijedi:

„I Djelimično se usvaja tužbeni zahtjev tužioca te se utvrđuje da su tuženi odgovorni za klevetu, odnosno prouzrokovanje štete ugledu tužioca iznošenjem i pronošanjem izražavanja neistinitih činjenica, te identifikovanjem tužioca trećim licima, učinjenu objavljivanjem teksta od 24.01.2022. godine na web-portal [CIN.ba](#) pod naslovom „Državna tajna o vojnim invalidima“, te objavljivanjem teksta od 24.1.2022. godine u vidu Facebook - objave na zvaničnoj Facebook - stranici Centra za istraživačko novinarstvo pod naslovom „Državna tajna o vojnim invalidima“, zvaničnom YouTube kanalu Centra za istraživačko novinarstvo i zvaničnom Twitter nalogu Centra za istraživačko novinarstvo i linkom na prvopomenuti tekst na web-portal (iz čega je vidljiva i slika članka i naslov teksta na web-portal).

II Obavezuju se tuženi da na web-portal [CIN.ba](#), zvaničnoj Facebook - stranici Centra za istraživačko novinarstvo, zvaničnom YouTube kanalu Centra za istraživačko novinarstvo i zvaničnom Twitter nalogu Centra za istraživačko novinarstvo javno objave cjelokupnu izreku i kratak sadržaj obrazloženja ove presude, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

III Obavezuju se tuženi da solidarno, o svom trošku, u jednim dnevnim novinama koje izlaze na području Federacije Bosne i Hercegovine i u jednim dnevnim novinama koje izlaze na području Republike Srpske, objave ovu presudu u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

IV Obavezuju se tuženi da solidarno tužiocu nadoknade nematerijalnu štetu u iznosu od 6.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 21.03.2022. godine, pa do isplate, u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude.

V Obavezuju se tuženi da solidarno tužiocu nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 1.836,00 KM u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude.

VI Odbija se tužbeni zahtjev tužioca za naknadu na ime nematerijalne štete zbog klevete u iznosu od 4.001,00 KM koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa.

VII Odbija se se tužbeni zahtjev tužioca za naknadu parničnih troškova koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa.

VIII Tužilac se oslobađa od obaveze plaćanja sudskih taksa na tužbu i na presudu u ovoj parnici.“

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihacu broj: 17 0 P 120517 24 Gž 2 od 10.05.2024. godine žalba tuženih je uvažena i prvostepena presuda u pobijanom dijelu (stav I, stav II, stav III, stav IV i stav V izreke) preinačena i tužbeni zahtjevi odbijeni.

Istom presudom obavezan je tužitelj da tuženima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 947,70 KM.

Protiv drugostepene presude, pozivom na odredbe članova 237. stav 1., 3., 4. i 5. Zakona o parničnom postupku, reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj i to zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija dopusti i uvaži te drugostepena presuda preinači tako da se žalba tuženih odbije i prvostepena presuda potvrdi, uz obavezivanje tuženih na naknadu troškova sastava revizije, ili pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U podnesenom odgovoru na reviziju tuženi su osporili osnovanost revizijskih prigovora i predložili da se revizija odbaci kao nedozvoljena ili odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj revizijski sud je odlučio:

Revizija je dopuštena i osnovana.

Prema odredbi člana 237. stav 3. Zakona o parničnom postupku² (u daljem tekstu ZPP) Vrhovni sud Federacije može, izuzetno, dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Prema odredbi iz člana 241. stav 2. ZPP, u povodu revizije iz člana 237. stav 3. ovog zakona, revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni zbog kojeg je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose.

Predmet spora je zahtjev za naknadu nematerijalne štete zbog klevete.

Odluku o djelimičnom usvajanju tužbenog zahtjeva prvostepeni sud je donio na osnovu slijedećih činjeničnih i pravnih zaključaka:

---

¹ “Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² “Službene novine F BiH“ broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

- da je tužitelj invalid I kategorije sa 100% invaliditeta, koji je posljedica povrede od detonacije granate od 28.08.1993. godine, kojom prilikom je tužitelju oštećen vid na oba oka;
- da je rješenjem nadležnog organa od 13.07.2005. godine tužitelju priznato pravo na ličnu invalidninu i ostala prava iz Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, u kome rješenju je također utvrđeno da je tužitelj invalid I kategorije sa 100% invaliditeta;
- da je Centar za istraživačko novinarstvo dana 24.01.2022. godine, na svome web portalu, objavio tekst pod naslovom „Državna tajna o vojnim invalidima“, uz koji je postavljen i video prilog identičnog sadržaja kao i sporni tekst, pri čemu video prilog sadrži i snimak tužitelja na lokaciji pijace u Bihaću;
- da je istog dana objava sa naslovom „Državna tajna o vojnim invalidima“ objavljena na zvaničnoj Facebook stranici Centra za istraživačko novinarstvo, kao i na njegovom zvaničnom YouTube kanalu i zvaničnom Twitter nalogu;
- da su u navedenim tekstovima, između ostalog, iznesene slijedeće tvrdnje: „U registru boraca Federacije BiH skrivaju se ratni vojni invalidi koji primaju naknade na osnovu sumnjivih dijagnoza. Uprkos reviziji nisu otkriveni jer ih ljekarske komisije nisu slale na nove preglede kako bi utvrdile njihovo stvarno zdravstveno stanje. U nizu tezgi na bihačkoj pijaci I. H. nudi svoju robu. Pozdravlja kupce koji zastanu, odgovara na pitanja o odjeći i sitnicama koje prodaje pa prebira po kovanicama, vraćajući kusur. No, I.H. bi trebao živjeti potpuno drugačijim životom“;
- da tužitelj na bihačkoj pijaci ne posjeduje vlastite tezge niti nudi-prodaje svoju robu jer se radi o registrovanom obrtu njegove supruge, koja je jedini zaposlenik u tom obrtu;
- da je tužitelju, nakon objave spornog teksta, od strane nadležnog organa privremeno obustavljena isplata naknada priznatih po odredbama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica i to do okončanja upravnog nadzora i kontrole namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava prema navedenom zakonu;
- da je tužitelj prošao ponovni postupak revizije svog zdravstvenog stanja odnosno ocjeni invaliditeta, koji je proveden u toku 2022. godine, te je od strane nadležnih zdravstvenih komisija tužitelju ponovo utvrđen invaliditet I grupe sa 100% invaliditeta zbog gubitka vida na oba oka;
- da su u predmetnim tekstovima izneseni neistiniti navodi kojima je diskreditovan ugled i čast tužitelja, koji je u spornom tekstu identifikovan trećim licima kao osoba koja je osnovom sumnjive zdravstvene dokumentacije dobila status invalida I kategorije i koji neosnovano prima naknadu po tom osnovu;
- da je tužitelj zahtijevao od tuženih ispravku neistinitih navoda i opomenuo ih pred tužbu, ali da su tuženi odbili njegov zahtjev za demanti te da tuženi u konkretnom slučaju nisu postupali u dobroj vjeri, pa je u skladu sa odredbama članova 4. stav 1. tačka d.), 6. stav 1. i 10. stav 1. Zakona o zaštiti od klevete u vezi sa članovima 154. stav 1., 158., 200. i 206. stav 4. ZOO odlučeno kako je to bliže navedeno u izreci prvostepene presude.

Drugostepeni sud je prihvatio kao pravilne i potpune činjenične zaključke prvostepenog suda, ali je prvostepenu presudu preinačio i odbio tužbeni zahtjev na osnovu slijedećih pravnih zaključaka:

- da je prvostepeni sud utvrdio da je tačna činjenica da je tužitelj 100% invalid sa gubitkom vida na oba oka, pa da stoga drugostepeni sud zaključuje da su činjenice za koje tužitelj tvrdi da predstavljaju klevetu tačne, radi čega ne postoji kleveta niti je na taj način nanesena šteta ugledu tužitelja;
- da u prvom dijelu teksta, koji počinje riječima: „U registru boraca Federacije BiH skrivaju se ratni vojni invalidi...“ tužitelj zapravo nije identificiran trećim licima jer se u tom dijelu teksta uopće ne spominje ime tužitelja;

- da navod iz teksta „I.H. bi trebao živjeti potpuno drugačijim životom“ predstavlja mišljenje, odnosno vrijednosni sud tuženih;
- da se ne može prihvatiti stav prvostepenog suda da tužitelj na pijaci ne prodaje svoju robu, jer se radi o bračnoj stečevini, a da tužitelj nije dokazao da se radi o posebnoj imovini njegove supruge;
- da tuženi nisu prekoračili dopuštene granice slobode izražavanja, pa da stoga ne postoji osnov za naknadu štete zbog klevete (član 4. tačka d. i član 7. stav 1.a Zakona o zaštiti od klevete).

Osporavajući pravilnost pravnih zaključaka drugostepenog suda, tužitelj je u reviziji postavio slijedeće pravno pitanje: „Da li se u predmetima koji pokreću pitanje klevete sporna izražavanja i izjave moraju sagledavati u kontekstu različitih aspekata (Evropski sud, Bodrožić protiv Srbije, presuda od 23. lipnja 2009. godine, st. 51 i 52, aplikacija broj 3255005), tako da se sporno izražavanje mora dovesti u kontekst sa svim relevantnim okolnostima tog slučaja, kao i da li takva obaveza suda proističe iz člana 7. stav 2. Zakona o zaštiti od klevete.“

Kao razlog važnosti za odlučivanje o reviziji tužitelj je naveo da je pobijana presuda u suprotnosti sa naprijed navedenom odlukom Evropskog suda Bodrožić protiv Srbije, odlukama Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-322/12 od 12.01.2016. godine i AP-4632/14 od 15.06.2017. godine te presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 56 0 P 067054 23 Gž od 13.03.2024. godine.

Odredbom člana 7. stav 1.a Zakona o zaštiti od klevete F BiH³ (u daljem tekstu: ZZK F BiH) propisano je da ne postoji odgovornost za klevetu ako je izražavanjem izneseno mišljenje, ili ako je izražavanje u suštini istinito, a netačno samo u nebitnim detaljima.

Prilikom ocjene da li određeno novinarsko izražavanje predstavlja klevetu sud je dužan sporne navode razmotriti u kontekstu sadržaja cjelokupnog teksta, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, ali i u konkretnom društvenom kontekstu, odnosno u kontekstu društvene rasprave o temi koja je predmet spornog teksta. Ukoliko je iznošenje ili pronošanje izražavanja bilo razumno (član 7. stav 1.c ZZK F BiH), sud je dužan prilikom donošenja odluke uzeti u obzir sve okolnosti slučaja propisane odredbom člana 7. stav 2. ZZK F BiH. Takva ocjena je u konkretnom slučaju izostala, kako to osnovano navodi tužitelj u svojoj reviziji.

Prije svega neprihvatljiv je i potpuno nejasan zaključak drugostepenog suda „da je prvostepeni sud utvrdio da je tačna činjenica da je tužitelj 100% invalid sa gubitkom vida na oba oka“, pa da se stoga ima zaključiti „da su činjenice za koje tužitelj tvrdi da predstavljaju klevetu tačne, odnosno istinite, radi čega ne postoji kleveta...“ (strana peta, pasus posljednji drugostepene odluke). Tužitelj, naime, nije podnio tužbu zbog toga što smatra klevetničkom tvrdnju tuženih da je on invalid I kategorije sa 100% invaliditeta, već zbog toga što su tuženi u spornom tekstu tu činjenicu doveli u pitanje.

U prvom dijelu spornog izražavanja („U registru boraca Federacije BiH skrivaju se ratni vojni invalidi koji primaju naknadu na osnovu sumnjivih dijagnoza“) predstavljen je opšti društveni kontekst pitanja koje se problematizira u spornom tekstu (pitanje tačnosti registra ratnih vojnih invalida i problem isplata naknada iz budžeta za nezakonito utvrđena prava). U drugom dijelu teksta („U nizu tezgi na bihačkoj pijaci I.H. nudi svoju robu... No, I.H. bi trebao živjeti potpuno drugačijim životom“) tužitelj je stavljen u prethodno problematizirani

---

³ „Službene novine F BiH“ broj: 59/02, 19/03 i 73/05

društveni kontekst i to kao primjer osobe koja invalidsku naknadu prima na osnovu sumnjive zdravstvene dijagnoze. Stoga je proizvoljan i neprihvatljiv zaključak drugostepenog suda da u prvom dijelu teksta tužitelj uopšte nije identificiran trećim licima „jer se u tom dijelu teksta ne spominje uopće ime tužitelja...“ (strana šesta, pasus prvi drugostepene odluke). Suprotno stavu drugostepenog suda, za „identifikaciju tužitelja prema trećim licima“ nije nužno isključivo navođenje njegovog imena. Činjenica da je nadležni organ, nakon objavljivanja spornog teksta, naložio upravni nadzor i kontrolu zdravstvenog stanja tužitelja, sama po sebi, opovrgava pravilnost navedenog zaključka drugostepenog suda.

Najzad, navod iz teksta „I.H. bi trebao živjeti potpuno drugačijim životom“ ne predstavlja vrijednosni sud tuženih, već se, u kontekstu cjelokupnog teksta, ima razumjeti kao suptilno izražena ozbiljna sumnja u tačnost zdravstvene dijagnoze na osnovu koje je tužitelj stekao status invalida I kategorije sa 100% invalidnosti.

Kada se izražavanje neistinite činjenice odnosi na pitanja od političkog ili javnog interesa, štetnik je odgovoran za štetu izazvanu iznošenjem ili pronošenjem tog izražavanja, ako je znao da je izražavanje neistinito ili je nepažnjom zanemarena neistinitost izražavanja (član 6. stav 4. ZZK F BiH).

Zaštita koju novinarima pruža član 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda podliježe uvjetu da djeluju u dobroj vjeri kako bi pružili tačne i pouzdane informacije u skladu s načelima odgovornosti novinarstva (Evropski sud za ljudska prava, Bedat protiv Švicarske, predmet broj 56925/08 od 29.03.2016. godine, stav 72.). Praksa Evropskog suda omogućava odbranu medija ukoliko mogu dokazati da su postupali razumno ili u skladu sa profesionalnim standardima, dakle u "dobroj namjeri" kada su objavljivali kritičke izjave. Ovu doktrinu primjenjuje Evropski sud koji je, kada je riječ o činjenicama, razvio fleksibilnija pravila od onih koja zahtijevaju dokazivanje istinitosti, ostavljajući medijima na taj način prostor za grešku (predmet Thorgeir Thorgeirshon protiv Islanda, presuda od 25.06.1992. godine, stav 65.).

U odluci AP-4632/14 od 15.06.2017. godine Ustavni sud Bosne i Hercegovine je izrazio pravni stav da ne postoji odgovornost za klevetu kad novinar ima opravdan cilj odnosno kada je u pitanju izvještavanje o temu koja je značajna za javnost i kada su uloženi razumni naporu u potvrđivanju činjenica, tako da se mediji neće smatrati odgovornim čak i u slučaju da se ispostavi da su činjenice bile neistinite (tačka 39. odluke). Kod razmatranja pitanja postojanja klevete treba voditi računa i o tome na koji način su pribavljene informacije, je li osoba koja je u pitanju kontaktirana radi informisanja, da li joj je data mogućnost da odgovori na iznesene navode te na osnovu svih tih činjenica zaključiti da li je novinar postupao u dobroj vjeri (odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine AP-322/12 od 12.01.2016. godine, tačka 36).

U kontekstu konkretnog slučaja drugostepeni sud, uslijed nepravilne primjene odredbe člana 7. stav 1.a ZZK F BiH, nije razmatrao navedene okolnosti da bi se moglo zaključiti da li je novinar postupao u dobroj vjeri i u skladu sa normama prihvatljivog profesionalnog rada i novinarske etike, niti drugostepena presuda sadrži odgovor na druge žalbene razloge iznesene od strane tuženih, koji se tiču osnova i visine tužbenog zahtjeva.

Na osnovu izloženog valjalo je primjenom odredbe člana 250. stav 2. ZPP odlučiti kao u stavu prvom izreke ove revizijske odluke.

U ponovnom postupku drugostepeni sud će, po potrebi i na osnovu održane rasprave na kojoj će ponovo izvesti već izvedene dokaze, donijeti novu i na zakonu zasnovanu odluku za koju će dati potpune i pravilne razloge, imajući pri tome u vidu pravne stavove iznesene u ovoj revizijskoj odluci, a prije svega utvrditi da li je novinar nepažnjom zanemario neistinitost neizražavanja, uzimajući u obzir način, oblik i vrijeme iznošenja ili pronošnja spornog izražavanja, pridržavanje tuženih općeprihvaćenih profesionalnih standarda i zasnovanost činjeničnih navoda na službenim informacijama ili objektivnom predstavljanju izražavanja drugih lica, pri čemu će, ukoliko utvrdi postojanje klevete, imati u vidu da nematerijalna šteta zbog klevete ne mora nužno biti određena u vidu novčane naknade.

Ukidanje odluke o glavnoj stvari povlači za sobom i ukidanje odluke o troškovima parničnog postupka, o kojima će sud ponovo odlučiti uz glavnu stvar, imajući u vidu troškove ranijeg i novog postupka, kao i troškove po reviziji (član 397. stav 3. ZPP).

Predsjednik vijeća
Senad Mulabdić, s.r.